

Preek over Ezechiël 1:28b – 3:3

Gehouden op de 3^e zondag van de zomer, 7 juli 2024, in de Buurtkerk te Noordwijk aan Zee

Gemeente van Christus,

Ezechiël wordt ook wel de profeet van een nieuw hart en een nieuwe geest genoemd (vgl. Ez 36:26vv). Albeide, een nieuw hart en een nieuwe geest, waren toen en allebeide zijn vandaag de dag nog steeds hoognodig. Opdat de warmte niet verdwijnt uit deze wereld, die voor zo velen steeds vaker en nadrukkelijker zo kil en harteloos lijkt. Opdat bruggen worden gebouwd en wegen naar onze naasten, in het bijzonder naar naasten die tot groepen behoren die van de onze gescheiden zijn, naar naasten die kwetsbaar zijn. Omdat zij arm zijn of gevlucht of bij een minderheid horen. Opdat wij mensen van het volk van God laten zien wat voor ons die liefdevolle genade van God betekent, die ons oproept tot mededogen en barmhartigheid en naastenliefde. Voor al dit hebben wij het nodig: een nieuw hart en een nieuwe geest!

Om dat teweeg te brengen, zoekt God iemand die voor hem zal praten. Opdat de stenen wijken uit de harten van mensen en er vlees kan groeien en bloed kan stromen, opdat mededogen mag ontstaan, mag groeien. Mededogen óók voor hen die in huizen van weerspanning wonen. Voor mensen die vinden dat zij worden omgevinkt, dat zij en hun groep superieur boven anderen staan, dat om excuses vragen neerkomt op gedram. Voor mensen die vragen, 'Waarom moeten wij delen met hen waarvan wij vinden dat zij hier niet horen?' Voor mensen die denken dat er niets is wat mensen steunt en draagt, buiten economische groei en consumptie om. Voor mensen die vinden dat zij en hun eigen groep gediscrimineerd worden alleen al als ándere, achtergestelde groepen wat meer respect en gelijke rechten opeisen.' En die een hoofddoekje mee laten wegen bij het bepalen van de waardigheid van een medemens. Ja, mededogen ook voor hen en voor hun zorgen, terecht of niet. Maar niet zonder de kilte en de hardheid te benoemen die in deze zorgen huizen.

Om het geweten van ons mensen zó aan te scherpen, komt God Ezechiël dichtbij, vreselijk dichtbij. En Ezechiël voelt die nabijheid van God aan heel zijn lijf. Zo, dat het hem overeind trekt. Op z'n benen moet hij staan, met de poten in de modder, om aan te kondigen: een nieuw hart en een nieuwe geest!

Ja, dat zal er moeten zijn op deze aarde: Gods geest! Om dat te zeggen, te blijven zeggen, zijn mensen nodig als Ezechiël, iemand die met allebeide benen op het fundament van de feiten staat, van wie de mensen aanvoelen: hij praat niet om de hete brei heen. Iemand die geen eigenbelang nastreeft, geen machtspositie wil heroveren en niet herkozen wil worden. Iemand die zijn mond opendoet en de vingers in de wonden van deze tijd legt – en om de genezende herwaardering van de waarden van God vraagt, van mededogen, barmhartigheid en naastenliefde. Die steeds weer roept, dat wij hier in Europa bij alle zorgen over een vluchtelingen-crisis vooral een empathie-tekort en een compassie-crisis hebben! Iemand, die blijft roepen dat bij alle zorgen over de integratie van nieuwkomers deze integratie toch van allebeide kanten moet komen. Omdat integratie ruimte nodig heeft, kansen en een warm, liefdevol en mededogend welkom. Iemand die blijft herhalen dat wij het bij alle verschillen in cultuur, religie of gewoontes uiteindelijk over mensen als jij en ik hebben, met verwachtingen, verlangens en zorgen die onszelf heel bekend zijn.

Vertel, ben ook jij zo iemand als Ezechiël? Nee? Waarom niet? Je zou geen profeet zijn, zeg je? Hoezo niet? Je zou het niet kunnen, zeg je? Je bent alleen maar een heel klein lichtje en vindt toch de goede woorden niet op het juiste tijdstip, zeg je? Je zou niet willen dat anderen je voor bezopen of voor rotte vis uitmaken? En al helemaal niet het risico nemen dat niemand jou meer leuk vindt? Dat mensen alleen nog maar naar je wijzen en zeggen: hij hoort niet meer bij ons? Zeg jij dat?

Ik geef je gelijk: Anderen op de kop toe zeggen, wat veranderen moet in hun leven opdat deze aarde een beetje vreedzamer en vriendelijker wordt voor iedereen, dat kan je verdomd eenzaam maken. Alle profeten in de Bijbel kunnen dat beamen, en ook voor Jezus gold dat – lang niet enkel in zijn vaderstad.

Dat is niets voor jou, bedoel je? Jou ontbreekt de moed ervoor? Inderdaad: moed is een heel speciale geest, vaak zal ook Ezechiël niet moedig genoeg zijn geweest om te doen wat God van hem vraagt. Hoe zeer heeft

hij soms de wens gehad om toch ook wat onverschilligheid, een beetje kilte, ietsje bloedarmoede in zijn eigen hart op te duikelen! Hoe vaak heeft hij zichzelf wel niet afwachtend op z'n borstkas geslagen opdat zijn hart eindelijk voor iemand anders zou kloppen dan voor God en zijn liefde? Hoe vaak heeft hij zijn eigen hart wel niet vermanend toegesproken: 'Laat toch nou eindelijk eens al die zorgen om je medemensen, om de wereld los!' Hoe vaak wilde hij het hen wel niet nadoen die de grote vragen van deze tijd aan hun laars kunnen lappen, die zich kunnen verliezen in de afleidingen van het leven? Juist tijdens een EK....

Maar hij kan zich gewoon niet verstoppen. Niet voor zichzelf. Niet voor God. God gaat hem nu eenmaal ontielig aan het hart, zijn hart brandt voor hem, God heeft het onder stroom gezet. Ezechiël laat zich leiden door wat geschreven staat over de kracht van God, wat de schriftrollen aan wijzingen, bemoedigingen en andere voedzame teksten herbergen, alle verhalen die zij vertellen. Hij weet dat de Eeuwige geen hersenspinsel is van de voorvaderen, meer dan alleen maar een sprookje, een imaginaire vriend, diens service je af kunt roepen mocht je deze eens nodig hebben tegen de schaduwrijke angsten van je ziel.

Dáárom is Ezechiël niet bang, hij heet zoals hij is. En hij is, zoals hij heet, "God gaat mij kracht bijzetten" luidt zijn naam in onze taal. Dáár komt zijn moed vandaan. Hij moet zichzelf geen moed toespreken, hij weet dat God het bewerkstelligt, dat hij nog dromen kan koesteren voor zijn medemensen, voor de wereld waarin wij leven. Over die visioenen moet hij praten, kan hij niet zwijgen. Omdat hij niet weg kan kijken, horen, proeven. Met al zijn zintuigen beleeft hij de klaagliederen, de zorgen, het gezucht en wee-geroep van de onderdrukten, vervolgd, buitengesloten, van de armen, vluchtelingen en wezen. Samen met Gods wijzingen heeft hij ze opgevreten. Enkel dat kan je mond verlaten, wat je eerder erin hebt gestopt. Wiens brood ik eet, diens lied ik zing...

Inderdaad: Een nieuw hart en een nieuwe geest heeft deze aarde, heeft ons land nodig. Om dat te zeggen, is God op zoek naar jou en naar mij. Jij mensenkind, sterveling, geboren in deze wereld, doe dit dus zo goed als je kunt. Wij mogen onze mond gerust opendoen. Niet om gewoon nog een mening de wereld in te spuien, niet om nog meer lawaai te produceren langs weer een nieuwe scheidslijn tussen groepen en partijen in. Nee, woorden zijn nodig die op een geheel nieuwe manier herrie maken. Om te verbinden en te genezen, ook van de eigen vooroordelen en het eigen versteende, kille en bloedarme hart. Heldere woorden van mededogen, van barmhartigheid en naastenliefde voor het leven van allen die zich in Nederland bevinden, gestes van gedeelde menselijkheid. Ja, nogmaals, ook voor hen die weerspanning met harde hoofden en door angst verstokte harten rondlopen. Juist voor hen, ook al maakt dit het leven niet eenvoudiger, ik weet het. Daar is namelijk geduld voor nodig, vaak zelfs een engelengeduld.

In alle helderheid mededogen laten zien voor al je medemensen, dat betekent veel te moeten verduren. Vaak zal het aan begrip of naastenliefde ontbreken bij je medemensen. Angst kan toeslaan als je mededogend duidelijk maakt dat echt niemand feilloos is, ook jezelf niet. En toch, deze mededogenvolle herrie is nodig. Omdat het tegenovergestelde van begrip en naastenliefde geenszins woede is. En het tegenovergestelde van moed is geenszins angst. Het tegenovergestelde van verzet is geenszins lijdzaam stilhouden en incasseren. En het tegenovergestelde van kwetsbaarheid zijn geenszins botte grappen.

Nee, het tegenovergestelde van alle belangrijke dingen, van alles van waarde in deze wereld, in onze wereld, is onverschilligheid. Maak dáárom je hart zacht en je geest ontvankelijk. Laat je dáárom raken en oefen je in mededogen. Doe dat altijd, bij elke kans die jou zich biedt, maar vooral als woede in je opschiet, of verdriet om het lijden van mensen. Vooral als je liever uitwijkende zinnen wilt zeggen, als je lijdzaam wilt incasseren. Als je bijna al de zin "het zal wel goedkomen" op je lippen voelt.

Oefen je in mededogen. Omdat je dan net als Ezechiël leert om voor God te spreken. Op z'n minst zo af en toe, op jouw eigen manier, met de juiste herrie in je hart. Opdat jouw dromen, opdat de hoop erin bewaart blijft. Voor jou, voor mij en voor hen die ons zullen opvolgen. Doe het, zo goed als je kunt. Voor de toekomst. Niet alleen voor de jouwe.

Amen.